ԽԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 326 — ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 24 / 5 ՅՈՒՆՎԱՐ 1898 — 11 ՇԱՊԱՆ 1315 — ԶՈՒԹԵՔՇԱԲԹԻ

Սահմանագրութիւն գազետայի (սիսիոյ) օրագրոց

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրուեթիւն պէտք է ուղղել Ճեմ Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՑ

Կ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Նուրատունկեան խան
Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար Տարեկան դրկն. արժ.	.....	75
» » Վեցամսեայ » »	.....	40
Գաւառներու » Տարեկան » »	.....	100
» » Վեցամսեայ » »	.....	50
» » Եռամսեայ » »	.....	25
Օտար երկրի » Տարեկան գրանք	.....	25
Ռուսիոյ » » »	.....	10

Դրամի փոխարէ Փոստանշի միջոցաւ կը խնդրուի. 115 զրուշի փոխարէն 100 զրուշի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՍԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԳՈՐՈՎ

Զաւակը աւելի մօրը գործն է քան իր հօրը. դգուանքի սիրաշող հոսանքները ախորժ և մեղմ միաւորներով կերթան կարգասաւորեն մանուկին ջերմ ոգին, պատրաստելով զայն զեղեցիկ ծաղիկներու ակօս մը, դարմանային հիւթով զեղուն և աշնանային պտղաբերութեամբ ակաղձուն։ Մօրը պատկերն է զաւակը, անոր խանդակաթ պտուղը, և կաթոգի արդիւնքը. իր վրայ կը ցոլացնէ հմակ շնորհն ու գեղեցկութիւնը այն դաղափարային էակին, որուն թանձրացեալ անունն է Կին։ Կընոջ իտէալը կամբողջանայ ծնունդով մը. արդասաւորութիւնը կը կազմէ կընոջ վախճանը. այդ համեստ ու անմեղունակ արարածը պէտք է հայրենայ շնորհագեղ երկի մը մէջ. որուն կրկին տպագրութիւնը ամենէն փափաքելի վարկեանն է աշխարհի մէջ ազնուութեան և շնորհներուն դումարը աւելցած տեսնելու համար։ Կին և մայր հոմանիշ են մեր պարկեշտութեան իտէալին մէջ։ Երկուքն իրարմով կամբաղ անան. մին՝ եթէ անհուն բովք մ'է սիրոյ և խանդի. միւսը անսպառ հաղոյ մ'է դգուանքի և դորովի. սէր, խանդ, դգուանք և դորով ցանկալի արարածը ըրած են կինը, և այս չորրորդութիւնը կը փայլի դերաղանցապէս այդպէս-կնոջ վրայ, և ընկերային տնտեսութեան մէջ ամենէն թանկագին զարդը կը կազմէ զայն։ Այս գաղափարային պատկերէն ո՞ըչափ կը տարբերին ամազոնները, հերոսուհիները, անողոք Հերան և քինախնդիր Սթանասը, վավաշոտ վէնիւսը և պատերազմագրգիռ Բելոնան։ Անոնք Միթոս են միայն, զոր այրական մրցանքը ստեղծագործած է կնոջական թիւր ըմբռնումներու վարկեանի մը մէջ. Ամպոսը ըմբէշ կինն է, հերոսուհին բաղդալանդիր կնայրն է. անողոք Հերան օդին յեղյեղուկ տարրն է, քինախնդիր Ամֆեսասը այրական ուղեղին շնորհէ զուրկ գեղեցկութիւնն է մինայն, վավաշոտ վէնիւսը ծովին ցնդող փփուրը, վաղանցիկ նշոյլն է միայն գեղափայլ տարփանքի մը. պատերազմագրգիռ Բելոնան՝ ընտանեկան կնոջ ոճիրու հակամարդկային պատկերն է։ Ճշմարիտ կինը սէր, խանդ, դգուանք և դորով է միայն։ Ճշմարիտ կինը պարկեշտասուն զաւակներու հրեշտակն է։

Այս իտէալ պատկերին առջեւ ո՞ըչափ կը մթագնին այն վայրագ մայրերը՝ որոնց կատաղութեան ճարակ կըլլան խեղճ պզտիկները։ Անցեալ օր տեսայ կապոյտ աչքերով գիսախուիկին մը—որ դիպուածով մայր եղած էր,—Աստուած իմ, ինչ մոլուցք կը դներ այն զայրոյթին մէջ, որով կուզէր հատ բիրով մը դանակոծել իր զաւակը. ուրիշ մայր մը—մուրացկան— դարձեալ նոյն օրը մանաւոր դիտումով չէր խրզճեր արմուկի սպանող հարուածով մը արիւնել քիթն իր աղջկան, զոր դիպուածը իր զաւակն ըրած էր և ի՞նչու,—Անցորդներու գութը շարժելու համար։ Եթէ ա՛յս բլլար կինը իր ընդհանուր վիճակին մէջ, տունէն դուրս այդ դարշելի արարածը, որ կապանէ ինչ որ պէտք էր սիրել, և արիւն կը հոսեցնէ մատաղ տունկէ մը, ուրուն վրայ դուրդուրալու պարտաւոր էր։ Կինը՝ մեր ներկայացուցած վատթար տիպարներուն մէջ՝ յաւերժական ստրուկը պէտք է ըլլայ, իրաւունքի և պարտքի սահմաններէն շատ հեռուները վտարուած, ազատագրութեան իրաւունքէն յաւէտ զրկուած, քանի որ սպաննող և չարաչար ցաւցնող տարր մը կըլլայ ա՞նքան խնամով կերտուած բոյնին մէջ։ Երկան բացակայութենէն կամ անկարողութենէն օգուտ քաղող և իր տաք սիրոյն ծնունդ ձագուկները չարչրկող կինը թո՛ղ մուրայ, կրնա՞ւ լեղի հոգեանապատիվուշերը նախընտրելի են անզգամ կիներէն, զոր բնութիւնը կը վիժէ իր հակառակութեան վարկեաններէն մէկուն մէջ։ Զգացումը երբ չխօսիր զօրաւոր ձայնով կնոջ մէջ, երբ մեռաքսի պէս փայլայող չունչ մը իր սիրտը չտաքցներ իր պտուղներուն վրայ, այնպիսին յաւէ՞տ դերի, և տունին ստորին յարկերուն ջնջոցը։ Իտէալ կինը այրէն գերազանց է. իրականութեան հետ շատ շփուող, կեանքի պայքարէն խոցոտուող այրը կզդայ թէ իր խանդին ու դորովին մէկ թելը կը բրդի և սանկով պակաս մը կը դոյանայ անոր դուրդուրանքներուն մէջ, բաղդը իր յայտնի և թագուն հարուածներով կը բթացնէ անոր զգայնութիւնը. հետևաբար այդ ատերաբոյթ հարուածներէն զերծ արարածը — կինը — ընտանեկան կարգապահութեան մէջ զգացումներուն կողմէ գերաղանց է այրէն, և աւելի կընայ խնամածու և հոգատար ըլլալ քան արհեստաւոր կամ վաճառական այր մը։ Բայց ի՞նչ կը խորհիք գանակոծող մայրերուն վրայ, ի՞նչ կը խորհիք այդ հրեշներուն վրայ, որ անագորոյն ,ատաղութեամբ կը բռնեն իրենց անդիտակից զաւկներուն օձիքէն և կը լլկեն զայն փշոտ գաւազանով մը կամ ուելի մը կոթով։ Հրեշներ չէ՞ն այդ մայրերը։ Արգիլեալ պտուղի ճաշակով արգասաւորուած զաւակներն ալ օրինաւոր անկողիններու պտուղներուն չափ սիրաշող, դորովալիր ձագուկներ են։ Աշխարհի ո եւ է արդարութիւն իրաւունք չտար զաւակի տեր մայրերուն լքանել իրենց պզտիկները, կամ մանաւանդ գանակոծել զանոնք։ Ցաւէ՞ դառապարթելի՞ն մայրերը, որ բարոյական ներքին համար քաղաքն կը քարձեն։ Եթէ կան մայրեր, որ բանաւոր կը դատեն այդ մեթոտին դիմել երբեմն, ինչո՞ւ ուրեմն մեր բարոյական մայրերուն — վարժուհիներուն կամ վարժապետներուն զլանանք նոյն իրաւունքը։ Դաւաղանը նախ տուներէն վերցուցէք, վիրը դպրոցներէն, ձիւաղ մայրերը նախ սրբեցէք անհետ ըրէք տուներէն, վերջը դացէք դպրոցները մաքրեցէք սուտ վարժուհիներէ և վարժապետներէ։ Զաւակներ կան, որ իրենց մայրերուն գութն ու դորովը բնաւ չեն վայելած, և մանկական տարիքին դանակոծումներէն վերջ և անոնց հետեւանքով՝ կոփացած երիտասարդութիւն մը միայն կունենան։ Մեգերաներու դժխեմ հայեացքները զաւակներուն աչքերուն մէջ տեղափոխած են խեղ ակնարկներ. որոնց մէջէն փախ տուած են երիտասարդութեան աշխոյժ նշոյլները։ Այս է մայրութիւնը, և վայրագութենէն կոպասենք արդասիք, որով մեր նպատակին հասնինք։ Ատելութիւն մօր կողմէն իր զաւկին նկատմամբ փոխադարձ անարգանք միայն կստեղծէ ընտանիքին անդամներուն մէջ իրարու նկատմամբ։ Քանի որ անճոռնի էգեր իրենց կատաղի բնազդումներով մայր ըլլան, ոչ թէ միայն իդեալն շնորհը կը կորսնցնէ իր բնական ու աւանդական զգայնութիւնը, որ պէտք է դգուանք ըլլայ բոլորովին, այլ նաև ետ ետ կերթանք իգականութիւնը ուղիղ ճամբու մէջ դնելու մեր աշխատութեամբ։ Կնոջ բարկութիւնը անուն չունի որ և է լեզուի մէջ։ Քէնով ու վրէժով կապուցած կանայի աչքեր չեն կրնար բնաւ ամոքուիլ ամենէն շլացուցիչ ճառագայթներով։ Եթէ մեր կիները կուզեն պահել իրենց պատուաւոր տիտղոսները, պէտք է չկորսնցնեն իրենց համեստութիւնը և բարքի ազնուութիւնը, որ բոլորովին կը հակառակին այն կատաղութեան և ան համբեր չարժումներուն, որոնց զոհ կերթան իրենց անմեղ պզտիկները։

ՈՒՂԵՒՈՐԻ ՆՕԹԵՐ

11 Հ-կտ. Շաբաթ

Նենգ ու քարտուղ չուկաներէ վեր կենենք, այցելելու համար Թոքատի առաջնորդարանը, որ չինուած է «Զօգ Սուլար» կամ «կաթնադրիւր» կոչուած բարձունքին վրայ։ Հոս պահարանին մէկ անկիւնը կը տեսնենք քանի մը ձեռագիրներ, փոքրագիր չարական մը քրքրուած ու պատռտուած թուղթերով, գիշատանածալ Աւետարան մը մոգալամեայ, և մէկ ուրիշ Բահանայութիւն բանալակայ թուղթով, որուն կազմութիւնն ու պարունակութիւնը անհանապէս կը տարբերին՝ իրենց ճոխութեամբ՝ երուսաղիմայ նորատիպ Բահանայութիւն։ Բահանայութիւնն սկիզբն ու վերջը յիշատակարաններ կան, որոնցմէ կիմացուի թէ Պիզէոի Ս. Ոսկեբերանի վանքը ՌՃՂ (1741) ի յունիս 1 ին կողոպտուած է ամբողջովին, և իր յարակից մասերն քանդուած, և 1842 ին Թոքատի Առաջնորդ Յակոբոս եպիսկ. նորոգած է զայն, և ճոխացուցած բարեպաշտներու նուէրներով։

Բահանայութիւնի կիսատ յիշատակարանն կը տեսնուի թէ գտողն է Եւդոկիայի Տ. Անդրէաս քահանայ։

Զեռագիր Աւետարանն ունի սա յիշատակարանը. «Գրեցաւ Ս. Աւետարանս ի թուականութեանս Հայոց իյանապատի Լիսեռնկոյ ՈՂԵ (1246), ձեռամբ յոգնամեղս Բարսղի, հրամանաւ և ի խնդրոյ Հաբ Ստեփաննոսի և Հայրապետի Ն. ժառանգաւորի... իսկ Աւետարանիս խորաններուն և պատկերներուն նկարիչն է Մանուէլ քահանայ։

Դիտող.—Զեռագրիս Ղուկասու Աւետարանին մէջ կը պակսին իբ. 43—44 համարներն. իսկ Յովհաննու Աւետարանին Պռանիկ կնոջ պատմութիւնը բնագրէն հանուելով վերջը առանձին է դրուած։

12 Հոկտ. Կիրակի

Կիրակի օր մանաւոր ոգեւորութիւն մը կար ժողովուրդին մէջ. Արքեպիսկ. առաջնորդական տեղապահ Մուշեղ վարդապետ պատարագ սլիտի մատուցանէր Մայր Եկեղեցին, մենք ալ կը հետեւինք փութիկոտ ժողովուրդին։ օրուան Աւետարանէն խօսեցաւ քարոզը և Հայ. եկեղեցին բաղդատեց այրի կնոջ հետ։ Երբ դուրս ելանք եկեղեցիէն ժողովուրդը տարօրինակ ուրախութիւն մ'էր զգեցած։ Խոստացութիւններ տեղի կունենան վարդապետներու մասին, Հուրիկեան մէկ կողմէն՝ դիւցազնը կըլլայ օրուան խօսակցութեան։ Զանանք անձ մը, գործ մը, որուն վրայեւ լրիծ մը քաշուած չըլլար Հուրիկեանի ձեռքով։ Կերեւի atavismի օրէնքը լաւ ուսումնասիրած է Հուրիկեան, որուն մէջ ամենէն գործօն դերն է կատարած շահախնդրութիւնը, իր Թոքատի պաշտօնավարութեան միջոցին։ Այդքան անխիղճ կը գտնուի՞ն եղեր պաշտօնի ու նուիրական պաշտօնութեանց հանդէպ։ Հապա ո՞ւր թողունք իր փոքրաւորին անվայել արարքը, իր հովանաւորութեամբը պաշտպանուած։ Պատրիարքարանը եթէ կուզէ տեղոյ մը բնակիչներէն վրէժ մը լուծել, անմիջապէս հոն զրկելու է Հուրիկեան Հայր Սուրբը, անի չիղճար բը նաւ գպրոցները փակելու ատոհման քայքայել, աս ու ան գրպարտել, իր դէմ խօսուններ շղտնելու համար։ Ականջը խօսի Նիկոմիդիոյ Առաջնորդին։ Դպրոցին քայքայման մէջ, սակայն, միայն Հուրիկեան Հայր Սուրբի օձիքէն չբռնենք, անոր մէջ մեծագոյն բաժին մ'ունի, կըսուի, Մարտիրոս Ապտալեան մը, որ ի սկզբան բուռն կերպով հակառակած է Ազգ. վարժարանին մէջ դասախօսող երկու-երեք պարոններու, շրջանառարտեր Մարտուանի գոլէին, առարկելով, թէ անոնք բողոքական գաղափարներ կը սերմանեն զպրոցին մէջ։ Բարի նայուածք սլիտի ըսէինք ասոր, եթէ Ապտալեան հակառակ քայլեր առած չըլլար ի վերջոյ։ Ապտալեան հարուստ դասակարգէն համախոհներ գտնելով 30 ի չափ աղաչներ նոյն գոլէնը կը զրկէ, նեւթապէս մեծ հարուած մը տալու համար Ազգ. վարժարանին։ Աս բաւական չէ՝ ինքը վարձակալն ըլլալով Պիզէոի Ոսկեբերան վանքի հողային կալուածներուն, իր ծխականները չորցնելու չէնքեր կը չինէ վանքին մօտ, ուր յետոյ վանքի հաշուոյն կը սեպէ, այն նպատակաւ որ վարձքի դրամները չյատկացուին դպրոցին։ Աչքերնին լոյս Հուրիկեանին ու Ապտալեանին, երբ դպրոցն այսելելի, կրթական գործը փլած գտայ, ու վարժապետներն յուսահատ։

13 Հոկտ. Բշ

Երէկ ժամը 9ին մեկնեցանք Թոքատէն, երթալ այցելելու «Յովհաննէս Անն» վանքը։ Օդը առատ կ'անձրեւէ մեր չորս դին սըփռելի ջրացած ցեխերու ցանցնուքը։ Մէկ ու կէս ժամէն վանք հասնելով, Ներսէս Հայր Սուրբի առաջնորդութեամբ ելանք դահլիճը հանդստանալու։ Վանքին չէնքերը կառուցուած են բարձրադիր կողի մը վրայ, շրջապատուած նուշի, ծիրանի, տանձի խնձորի, թութի, հնհրիի և մլլապի (մահլեպ) ծառերով։ Բողաքին այդիներն՝ իրենց ամարանոցներով կը փռուին մեր առջեւ։ Փիսոն սաղապահեմ կը սողսկի դաշտերուն երկայնքը, իր հարաւակողմը բարձրացած ուռենալով կարմրախայտ ու սեւորակ լեռներու գագաթները։ Բաղաքին յատաջամասը տուփի մը պէս կերեւի մեր աչքին։

Հայ վանքին արեւելակողմը, քիչ հեռու կառուցուած է Յունաց վանքը, իսկ արեւմուտքը կտեսնուի «Փիսկեանի» կամ «Պիսկենի» տամկարնակ գիւղը։ Ներսէս Հայր Սուրբի առաջնորդութեամբ կայցելենք վանքին ներքին մասերը, անուանական դպրոցը, ուխտաւորաց սենեակները, և եկեղեցին, որ կոկիկ և կանոնաւոր չինուած մ'է։ Զեռագիր կը փնտռենք վանքին մէջ, ու Հայր Սուրբը անցեալի ճոխութեան գաղափարին, ու վանքի արդի թափուր կացութեան հանդէպ տխուր դէմք մ'առած, ինձ ներկայացուց Սաղմոս մը, որուն մէջ յիշատակարաններ ու արձանագրութիւններ դրոշմած էր խեղճ ու հարիւրամեան Մարտիրոս վրդպ.ը։ Իր տողերուն մէջ ամենէն աւելի ուշս գրաւեց սա հատուածը, որ ամբողջ կեանքը վանքի մը անկիւնը մաշեցնող հոգիի մը հառաչանքը թուեցաւ ինձ։ Մարտիրոս վրդպ. խօսելով վանական կեանքի ու միարանական եղբայրութեան մասին կը գրէ.

Հ(յ)ատութիւն վանականաց.=անկեր եղբայրութիւն, անխիղճ վարմունք, անհոգի կեանք»։—Ծերունի Վանականին այս կարճ հատուածը դիս կը փոխադրէ յանկարծ դէպի միւս վանքերն, ուր ինձ այն պէս կերեւի թէ ամեն վանքերու (խիստ դոյգն բացառութեամբ) պատկերը պէտք է նկատել զայն։ Մարտիրոս վարդապետի վանական կեանքի մասին ունեցած բազմաժամանակեայ փորձառութիւնը ինձ տիրի կուտայ մոքսիս անգամ մ'ալ անդրադառնալու Բիւռ-առնէրու խորհրդածութեանը, ուր եթէ չեմ սխալիր, Հիւկօ վանքերը կը նկատէր չլաքերութեան արգելք ու ծուլութեան կեդրոն, և զանոնք կը նմանցնէր կաղնիներու ու տանձերու մակարոյծ ճաղոմին մարդկային բնկերականութեան բուրնին վրայ բուսած։

Կէս օրին կը դառնանք Թոքատ, եւ ժամը ութուկէսին կը վարենք մեր ճամբորդի կառքը, առանց նայելու տեղատարափ անձրեւին։ Նիկսարի խճուղին կերկարի մեր առջեւ և «Էշիլ Բրմադ», իր յորձանուտ ջուրերուն հետ կը բերէ Թոքատի վտակայայտը։ Քաղաքն ժամ ու կէս հեռացած ենք, ու Հայր Սուրբը մեր «ճախակողմը ցոյց կուտայ ինձ «մոչունը», խորշոմ մը, որ ըստ աւանդութեան երկու ժամ հեռի դանուած «Գրիգորի» գիւղին թուչելով, եկած է դադարիլ այդ դաշտին մէջ։ Կըսեն թէ, կըսէ Հայր Սուրբը, «թուչունքարի արտին ցորենը նպաստաւորած է այդ հրաշքին»։ Կը թողունք վանքը, ու կը հասնինք քաղաք։ ԱՆՑՈՐԴ

ԱԼՓՕՆՍ ՏՕՏԷ

Ամէն անոնք, որք գեղեցիկ ու հոգեւոր գրքերու սէրն ունին տակաւին— թիւը փոքր լինի թերեւս ի մեզ, — անձնական դժբաղդութեան մը նման զգացին անչուշտ Ալփոնս Տօտէի մահը։ Այն «անծանօթ բարեկամները» զորս մեծ հեղինակ մը աշխարհիս ամէն կողմերը ձեռք կը ձգէ։

Տօտէ բիւրաւոր այդպիսի բարեկամներ ունէր, գերազանցապէս համակրելի գրող մը լինելով։ Տարիներէ ի վեր արդէն իր ջերմ սքանչացողներէ մին և բոլոր իր գրուածքներուն ուշադրութեամբ հետեւող, կուգամ տպաւորութիւններս հաւաքել, բանաստեղծ-վիպասանին ի մեզ ունեցած բարեկամացը համար։

Արդի ֆրանսական գրականութեան մէջ, ուր կուսակցութիւնք այնքա՞ն որոշ են և իրարու անհաշտ հակառակ, Ալփոնս Տօտէ միակն է, զոր ամենքն ալ կը համաձայնին սիրելու ու յարգելու, մանաւանդ սիրելու, ինչ որ կարեւորն է։

Եւ Տօտէ սիրելի էր ամենուն, ժողովրդեան, ամէն ժողովուրդներու, որք գինք կը կարդային, ունէր գրաւիչ յատկութիւն ու հրապոյր, այն «չեմ գիտեր ինչ»ը որ ջերմ ու վեհանձն հոգիներու յատուկ է։ Եւ տիրող ճաշակներու ոեւէ զոհողութիւն չէր ըներ։ Այժմու կեանքը կը նկարէր առանց սակայն ոեւէ դպրոցի վերաբերելու։ Կոնգուռի և Զոլայի բարեկամ, գինք ոչ-ալիսդ դասեցին, և թալ տուաւ ընեն. օգտուելուս կուսակցութենէն և չյարեցաւ անոր. այնպէս որ, իբր վրայ խօսելով, ստիպուած չեմ գրական երկար նկատողութիւններ ընելու։

Տօտէ ծնած էր ի Նիմ, 1840ին։ Տանուելեօթի տարեկան եկաւ Բարիզ եղբայրը երկնգ 75 ֆրանք ամսական ունէր, որով երկուքն ալ պիտի ապրէին, Սէնի ձախակողմը մանսարտի մը մէջ կարելի չէ ինձ նկարագրել Տօտէի ձմեռ ատեն ամառուան հագուստը և երկրորդ գլասով, գրպանը քառասուն սու, Բարիզ գալը— ղի ինքն Տօտէ պատմած է trente ans de Paris գեղեցիկ ու շահեկան գործին մէջ։ Ոտանաւորներ գրած էր արդէն, և բաղդ ունեցաւ հրատարակիչ մը գտնելու, Դարպիլօ, և իր առաջին հատորը, Les Amoureuses, լոյս տեսաւ։ Այսպէս, բանաստեղծութեամբ կ'սկսէր Տօտէ. չմոռնանք այդ վի իր հիմը, խորքը բանաստեղծ պիտի մնայ, ինչ որ ալ ընէ, մինչեւ վերջը —սիրուն ու շնորհալի քերթուածներ կային արդէն այդ հատորին մէջ։

Եղանակը կուտամ միայն. Տօտէի բարեկամ ընթերցողը, որու համար կը գրեմ

արդէն, կաւարակ։— Բոլոր այդ ոտան աւորները քիչ մը չափազանց երիտասարդ էին միայն—դեղեցիկ թերութիւն արդարեւ։

Գիրքը յաջողութիւն գտաւ։ Մօռնի դուքսը իրեն գրագիր ըրաւ զՏօտէ, որ առնն ու առիթ ունեցաւ երկրորդ կայսրութեան ընկերութիւնն ու բարքերը դիտելու։ ու դիտեց։ Կարմատես այն աչքերը սրատես են սակայն մանրամասնութեանց համար։ Գրեց հետզհետէ վիպակներ, թատրերգներ ու վէպեր, որք համբաւ ու հանգիստ բերին իրեն։

Ալֆոնս Տօտէի առաջին երկերը արդէն իւր իշխող տիպերէն մին ցոյց կուտան։ Տօտէ հարաւէն է։ Գիտենք ինչ դեր կը խաղայ հարաւը իւր զործին մէջ։ Ժանուէլէ և մայրը, ընտիր գիւղացի կինը, Էլիզ Մէռօ, Ժան Կօսէն ու Սէզէռ և անմահն Դարդարէն հարաւէն են ամենքն ալ։

Մինչեւ իսկ այն վէպերու մէջ, որոց նիւթը զուտ բարիզեան է, յանկարծ հարաւի անկիւն ու հորիզոն մը կը բացուի և զուարթ կամ տխուր կեանք մը կը պարզուի։ Հարաւի լուրջ և խեղճատակ երկու տիպերը իւրացուցած է Միայուն երկերու մէջ։ Իւր առաջին, գրեթէ իսկական ձեւին մէջ գրեց Տօտէ «Արլէզիէն»ը։ Հիանալի թատրերգ-հովուերգ մը, որու մէջէն Բրօվանսի տաք, կիզիչ հով մը կանցնի կարծես բուռն կիրքեր աւետող։ Զի սիրոյ ողբերգ մ'է միանգամայն «Արլէզիէն»ը։ Ագարակը, հովիւը որ երկրի ատղերուն բոլոր անունները գիտէ,... երգ ու պարերը հարաւի նկարագիր մ'են։ Գաղտնի առամ մը կայ սակայն աւերեւոյթ հանդարտութեան տակ, Բրովանսի առամը։ Ցիրտերիք հմայուած է «Արլէզիէն»ով որ չերեւիր՝ այլ խաղը կը լեցնէ. կրնայ ուղածին չափ անարգել զայն ու ատել, ու մօտն զգալ զինք սիրող, գեղեցիկ ու մաքուր էակ մը, փոքրիկն Իվէդ, պատրաստ զինք ազատելու. բայց ոչ, հմայք մ'է նեռած «Արլէզիէն»ը, պէտք է մեռնի, կը զգանք առամին մէջ իբրեւ թէ ճակատագրային, անագորոյն ոյժ մը, որ կը տանի սիրոյը։ Արադ, բուռն ու անխուսափելի է գործողութիւնը։ Տօտէ նոր երգ երգոց մ'է յօրինած սիրոյ, զօրաւոր քան զմահ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՑՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼԵՔԻ ԳՈՐԾԵՐԸ.— Անգլ. օրաթերթերուն մեծ մասը Ս. Ձէյմս Կազէթի հետ համաձայն են ծանուցանելու համար թէ «զիւանագիտական շէնքներու մէջ կը կարծուի որ Ֆրանսա իմաստ մէջամտութիւն մը պիտի ընէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ»։ Անգլիական թերթերը Հայնան կղզւոյն պատահական գրաւման կուզեն ակնարկել։ Տէյլի Մէյլ, իր գուշակութիւնները իբրեւ իրական առներով, ինչպէս ըրած էր արդէն բրիտանական նաւատորմին Զէմուլբօ նաւահանգիստը ժամանելուն կանխահաս լուրը տալով, ետ առած է իր երկիւան տուած տեղեկութիւնը և կը ջանայ աւելի ճշմարտանմանութիւն տալ անոր հետեւեալ մանրամասնութեանց հրատարակութեամբ, զորոնք կը վերագրէ Սինկաբուրի իր թղթակցին. «Ֆրանսական Էրէնէռ-Սէմոն չոգենաւն էր որ Սայկոնէն Սինկարուր բերաւ Հայնան կղզւոյն Ֆրանսացւոց կողմէ գրաւման լուրը։ Շոգենաւը Սայկոնէն մեկնելէն առաջ, Դեկտ. 26 ին, Ֆրանսական յածաւորակ մը հոն հասած էր, Բիկօ ծովակալէն նամակներ բերելով Սայկոնի կառավարչին։ Էրէնէռ-Սէմոնի մեկնումը երկու ժամ յետաձգուեցաւ որպէս զի կարող ըլլայ Ֆրանսական կառավարութեան ուղղուած հեռագիրները առնել, որ Հայնանի Ֆրանսական գրաւման լուրը կուտային։ Յապաղման պատճառը անուշադրութեամբ քանի մը նաւաստիներուն կողմէ հաղորդուեցաւ Սինկարուր դտնուող Ֆրանսացի սպայի մը։ Կը կարծուի թէ Ֆրանսացիք Հայ-Հովի հեռագրատան տիրելով Հոնկ-Քոնկի հետ ունեցած հաղորդակցութիւնները կտրեցին։ Քանի մը օր առաջ Հայֆոնկի և Սայկոնի միջև դտնուած ընդծուղեայ թելը կտրուած ըլլալով անկարելի էր որ Ֆրանսացի ծովակալը Սայկոնի կառավարչին հաղորդէր Հայնանի գրաւումը։ Ֆրանսացի ծովակալը Պայոլ և Տէխարբ նաւերով դեկտ. 11 Հոնկ-Քոնկէն մեկնած էր Թուլոն երթալու համար։ 18 ին Հայֆոնկ հասաւ, ուր որոշուեցաւ Հայնանի գրաւումը։ Ֆրանսական տպրիւրէ առնուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ կապասուէր որ Հայնանի գրաւումը Բորթ-Արթուրի ռուսական գրաւման ժամանակակից ըլլար։» Սակայն Հոնկ-Քոնկէն մեկնեցող թերթին եկած լուրերը կը ծանուցանեն որ Թոնքինէն մասնաւոր հեռագիրներ կը հերքեն թէ Ֆրանսական դրօշը Հայնանի ամրոցներուն վրայ տնկուած ըլլայ։ (Հայնան կղզին Զինաստանի ծովուն մէջ կը գտնուի Թոնքինի ծովախորշին արեւելեան կողմը, մեծ թերակղզի մը դիմաց՝ որ հարաւային գաւառը կը ձեւացնէ Քուանկ-Թունկ չինական նահանգին, ուրկէց կղզին վարչականօրէն կախում ունի. թերակղզին զինքը բաժնող ջրանցքը 28 քիլոմէթր լայնութիւն ունի։ Հայնան հաւկթաձեւ է. իր մակերեսոյթը գրեթէ 36,000 քիլոմէթր է։ Կը զրուայն մայրաքաղաքն է Քիւնկ-Զէու, որուն նաւահանգիստն է Հայ-Հուու, որ 1876 ին բացուեցաւ եւրոպական վաճառականութեան առջեւ. Քիւնկ-Զէու 30,000 բնակիչ ունի. իսկ ամբողջ կղզին գրեթէ երկուքուկէս միլիոն, որոնց մէկ միլիոնը չինացի։ Բայց այս հաշիւը մերձաւոր կերպով եղած է, վասն զի կղզւոյն լեռնոտ գաւառները տակաւին բոլորովին ճանչցուած չեն։ Հայնան գլխաւորապէս կարտոֆիլ փայտ, զոր կարտածէ դէպի Աննամ և Սինկաբուր, բրինձ, շաքար, կնքամոմ, մարգարիտ, բուստ, աղ։ Կայ նաեւ քիչ մը ոսկի և արծաթ։) Անգլիացիք կը վախնան որ Քուանկ-Թունկի այս գաւառին մէջ օտար տէրութեան մը հաստատութիւնը իրենց դիրքը կը վտանգէ Հոնկ-Քոնկի մէջ, որ Հայնանէն 200 մղոն հեռի է (Հայնանէն մինչեւ Քանթոն միւսնոյն է հեռաւորութիւնը,) իսկ նոյն կղզին մինչեւ Ֆրանսական Հնդկաչին 120 մղոն է միայն և 150 մղոն մինչև Հայֆոնկի թոնքինական նաւահանգիստը։—Տէյլի Կրաֆիք Զէմուլբոյի առջեւ եղած նաւսային ցոյցին վրայ խօսելով, կըսէ թէ անոր նպատակն է ոյժ տալ անգլիական դիւանագիտութեան Սէուլի մէջ։ Արդէն բրիտանեան ընդհանուր հիւպատոսը ազդու բողոքներ ըրած է Բորէայի կառավարութեան, և իր խորհրդով Մ. Պրաուն անգլիացին երկու անգամ ետ դրկեց այն ծանուցագիրը՝ որով կը ծանուցուէր իրեն թէ հրաժարեցուցուած է երմոյին խորհրդարանի մաքսատանց տնօրէնի պաշտօնէն, զոր ստանձնած է Սկէքսիկի Ռուսը։ Տէյլի Կրաֆիք կաւելցնէ թէ գալով Բորթ-Արթուրի, չինական կառավարութիւնը պաշտօնապէս հաղորդեց անգլիական կառավարութեան այն պայմանները, որոնցմով ռուսական նաւատորմիղը ընդունուած է այս նաւահանգստին մէջ։ Անդլիա բնաւ չպիտի բողոքէ այդ պայմաններուն դէմ։ Անոնք անկանոն չեն և բնաւ չեն վնասեր չինական ջուրերուն մէջ բրիտանական շահերուն։ Կացութիւնը այն ատեն կը ծանրանայ, երբ վտանգուի հարաւային Զինաստանի նախկին վիճակը։— Ծանուցանենք նաև թէ ուրիշ անգլիական թերթեր որոնց կարծիքը աւելի կշիռք ունի, զիւանագիտական կամ տարբեր ծանր կիրներ կը գուշակեն։ Թայմզ և Տէյլի Քրոնիքլ կը կասկածին թէ Ռուսիա պիտի պահանջէ Բէքինի կառավարութենէն որ ճամբուն ոբը Բոպէրթ Հարթն, այն մարդը՝ որ ստեղծեց չինական մաքսերու արդի կանոնաւորութիւնը, որ վարեց զայն երեսունինը տարի, որ ամբողջ այս շրջանին մէջ դրամի հսկայական գումարներ ձեռքէ անցուց՝ կատարելապէս գոհ թողով Եւրոպան և Զինաստանը, որ շատ անգամներ այս կայսրութիւնը փրկեց վատթար կացութենէ մը, և որ վերջապէս կը վերադրերի պետութեան մը որ Զինաստանի արտաքին վաճառականութեան % 69ը կը կատարէ։ Պէտք չէ դպչիլ Սըր Բոպէրթ Հարթի, եթէ ոչ «Մեծ Բրիտանիա պիտի խօսի, և եթէ իր խօսքերը չլսուին, պիտի գործէ։» Այս յայտարարութիւնները ընող թերթերուն մէջ թշնամութիւն մը կը տեսնուի Ռուսիոյ դէմ, և կարծիքի փոփոխութիւն մը. որ նշանակութեան արժանի է, Գերմանիոյ նկատմամբ, որուն մասին Թայմզ գրեթէ բարեացակամութեամբ կը խօսի։ Այս յանկարծական փոփոխութեան առիթ տուած է մասամբ Բորթ-Արթուրի ռուսական գրաւումը։— Երբ Գերմանիոյ Հայնրիհ իշխան իր նաւերով Տէյլիէռնոթ և Կէֆէոն, Ալմէրի առջեւէն կանցնէր, թընդանօթի ոլորտներ փոխանակուեցան Ֆրանսական գերմանական իշխանութեանց միջեւ։—Ճարտնի դիտաւորութեանց մասին դեռ որոշ բան մը չդիտցուիր։ Իր նաւատորմին մէկ մասը Նակասաքիէն մեկնելով համախմբուած է Սակոյի մէջ (25 մղոն դէպ ի հիւսիսային-արեւմուտք), ուր կը դտնուին երկու ռուսական յածաւորակներ։ Եանկ-Զ, գեղին աւազանին մէջ կը պտտին ճաքոնական նաւեր։—Ֆրանսայի երիտասարդ վաճառական մը՝ Մ. Ալվէք նոյ. 12 թուականով կը գրէ Թանի թէ Բորէայի մայրաքաղաքը՝ Սէուլ՝ հետզհետէ կը փոխուի, քանի որ եւրոպական քաղաքակրթութիւնը աւելի կզգացուի հոն։ Ինչ ինչ պէտքերու հարկը հետզհետէ զգալի կըլլայ։ Գարէա ամէն տարի, ինչ որ ալ ըլլայ, կը գնէ 15 միլիոնի բամբակեղէն, 2 միլիոնի մեռաքսեղէն Անգլիայէն և Ամերիկայէն։ Այն կոմպերը մենաշնորհ ունեցողները Ամերիկացիք են։ Դարձեալ այս վերջիններս են որ կը չինեն Սէուլը Զէմուլբոյի կցող երկաթուղին, որուն մենաշնորհը ձեռք ձգելու համար ճարտնցիք ամեն բան ըրած էին։ Կը ծանուցուի թէ 1899ին նոյն գիծը շահագործել կարելի պիտի ըլլայ։

ԱՂՔԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ.— Զմեռուան խառութիւնները որչափ զգալի կըլլան, այնքան կաւելնայ ընդհանուր թշուառութիւնը։ Նախարարապետ Մ. տի Բուտինի նախարարական ժողովին մէջ երկարօրէն խորհրդակցեցաւ այս վիճակին վրայ։ Դատական և ոստիկանական վիճակագրութիւնները ցոյց կուտան թէ դողութիւններ և ամէն տեսակ ոճիրներ չափէն աւելի շատցած են Իտալիոյ մէջ։ Եւ այս վիճակին առջեւ խորհիլ թէ Իտալիա մեծ պետութեանց կարգին մէջ իր դիրքը պահելու համար կաշխատի նոր տուրքեր աւելցնել, նաւատորմը, բանակը զօրացնել...

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Վիլհէլմ կայսր իր երեք անդրանիկ զաւակներէն իւրաքանչիւրին Ծննդեան տօնին առթիւ մէյ մէկ թուղթ տուաւ։ Այդ թուղթերը՝ որոնց երանակալները սքանչելի կերպով քանդակուած են, սայրին վրայ արձանագրութիւններ կը կրեն։ Գահաժառանգ իշխանին թուղթը մէկ կողմին վրայ հետեւեալ արձանագրութիւնը կը կրէ. «Զօրութիւնդ Հայրենեաց կը վերաբերի, իր Վիլհէլմ որդւոյն, Ծնունդ 1897։—Վիլհէլմ, թագաւոր»։ Սայրին միւս կողմին վրայ կը գտնուի հետեւեալ նշանաբանը. «Յոյսդ Աստուծոյ վրայ դիր, քաջաբար պաշտպանէ ինքզինքդ, փառքդ և պատիւդ պահելու համար։ Վասնզի ով որ իր բոլոր յոյսը Աստուծոյ վրայ կը դնէ, երբեք չպիտի ճանչնայ պարտութիւնը»։ Այլ-Ֆրիտ իշխանին թուրը միւսնոյն արձանագրութիւնը կը կրէ հետեւեալ նշանաբանով. «Աներկիւղ և հաստատիմ»։ Ատալպերթ իշխանին թուրը սա նշանաբանը կը կրէ. «Երբեք առանց շարժառիթի մի՛ հաներ այս սայրը պատեանէն և երբեք տեղը մի՛ դներ առանց պատուոյ։» Խօսք կայ թէ Պավերիոյ գահաժառանգ Բուրբէնթ իշխան պիտի նշանուի Աւստրիոյ հանգուցեալ գահաժառանգ Ռուտոլֆ իշխանին մէկ հասակ աղջկան հետ, որ տակաւին տասնեւ հինգ տարեկան չկայ։

ՍՊԱՆԻԱ.— Նախարարական «Բորէօ» թերթը կըսէ թէ ժիջազգային նկատողութեանց համար Վէյլեր վոլտէրին բողոքագրին հրատարակութիւնը արգիլուեցաւ։ Այս վաւերագիրը հրատարակող օրաթերթերը դատաստանի պիտի ենթարկուին։ Կառավարութիւնը կը նկատէ թէ այդ հրատարակութիւնը մեծ յանցանք մ'է։—Բուպայէն եկած պաշտօնական հեռագիր մը կըսէ թէ Պանքօ մարաֆիտ բոլոր գաղթականութիւններէն գոհացուցիչ լուրեր ընդունած է։ Պատերազմական գործողութիւնք անընդհատ գործունէութեամբ կը շարունակուին։ Բիօ Գանթոյի ամրութեանց աշխատութիւնները առաջ կը տարուին։ Թշնամին վնասած կը փախչի. թողով իր բանակաւորեալ կայքերը, զէնքերը, ռազմամթերքը, զոր դրաւեցին Սպանիացիք.— Ամերիկեան օրաթերթերուն բոլոր թղթակիցները, որ վերջերս Բուպա գացած էին, մեկնեցան կղզէն, Այս ցոյցը ինչպէս նաև հանդէպ Բուպայի Միացեալ Նահանգաց բռնած դիրքը կատարեալ կը ցանցանեն թէ Բուպայի խնդիրը կորսնցուցած է այն կարեւորութիւնը, զոր ամերիկեան Հանրապետութիւնը կը վերագրէր անոր։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆ.— Բօրթ Սատէն կը գրեն թէ Մենելիք կայսրը 1900 թուականին վերջնապէս որոշած է բոլոր եւրոպական երկիրները այցելել ու պտտիլ. հիմակուց սկսած է արդէն պատրաստութիւններ տեսնել։

Մենելիք մերժած էր թէև Ֆրանս. դեսպան Մ. Լակարտի հրաւէրը 1900ի ցուցահանդէսը այցելելու համար, բայց խմանալով Սիամի թագաւորին գտած ջերմ ընդունելութիւնը և պատուասիրութիւնը եւրոպացի ամէն կողմերը, որոշեց ոչ միայն Բարիզ այլ ամբողջ եւրոպան այցելել։ Այս ճամբորդութեան միջոցին կայսեր պիտի ընկերանան բարմանիւ Ռուսեր։ Մենելիք մինչև 1900 Ֆրանսերէն պիտի ուսնի. հրամայած է որ Բաս Մագօնէն գերմաներէն և Բաս Այվէլա ռուսերէն սորվին։

Հապէշներու կայսրուհին, որ թէպէտև ծեր, բայց Ամրիկի էն դեղանի կիներէն մէկն է, այդ ճամբորդութեան չպիտի մասնակցի։

Մենելիք կայսրը զանազան ասիական-ներով հինգ հազար հատ պատուանշան վինել կուտայ, ճամբորդութեան միջոցին զանազան կառավարական պաշտօնեաներուն տալու համար։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ 3 յունվ.— Թէև Ռավարի հրամանատար յանցանք մը գտած չէ Էմթերհազիի վրայ, բայց Սոսիէ զօրավար որոշեց պատերազմական ատեանին առջեւ դատել զայն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բէքինէն Թայմզի կը հեռագրեն թէ ռուսօ-չինական բանակցութիւնները կը շարունակուին փոխառութեան մը համար։ Եթէ յաջողին, Ռուսները իրաւունք պիտի ունենան միջամտելու չինական վարչութեան բոլոր հիւղերուն։

—Սըր Զարլզ Տիլք Մայրագոյն Արեւելքի կացութիւնը վերջին ծայր ծանր կը նկատէ։

ԼԻԶԳՈՆԱ.— Թագաւորը Քորթէկին բացման ճառին մէջ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը փոխառութեամբ մը, պիտի ձգտի իր Արտաքին պարագը, և հարկ չպիտի ըլլայ նոր տուրքեր դնելու։

ՎԻԵՆՆԱ.— Նախարարապետ Պառոն Կաւէ կուսակցապետները հրաւիրեց բանակցութեանց համաձայնութիւն մը առաջ բերելու նպատակաւ։

ՀՌՈՄ.— Սիկիլիոյ մէջ տիրած ազքատութեան հետեւանքով քանի մը անկարգութիւններ պատահեցան, զոր տեղական իշխանութիւնները ղսպեցին։

ՊԷՐԼԻՆ.— Զինական կառավարութիւնը գերմանիոյ պահանջման վրայ պաշտօնանկ ըրաւ Քիաո-Զէուի հրամանատարը։

ՄԱՏՐԻՏ.— Հավանայն կը հեռագրուի թէ Բուպայի նորակազմ դահլիճը Պանքօ մարաֆիտին առջեւ հաւատարմութեան երդում ըրաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Այժմեան Ս. Պատրիարք Հայրն երեկ առաւօտ Ազգ. Պատրիարքարան իջնելով օրուան ընթացիկ գործերով զբաղեցաւ. նկատողութեան առաւ նաեւ մայրաքաղաքիս մասնաւոր քարոզիչներուն եկեղեցիներն, և առժամեայ քարոզիչներ կարգեց որպէս զի Ծննդեան տօներու առթիւ յիշեալ եկեղեցեաց մէջ պաշտօնավարելով հոգեւորական մխիթարեն ժողովուրդը։

Պէշիկթաշի եկեղեցւոյն մէջ պիտի պաշտօնավարէ Սեբաստիոյ Առաջնորդ Գեր. Տ. Պետրոս Արքեպիսկ., Եէնիգիւղի՝ Տ. Մեսրոպ եպիսկ. Սուքիասեան, Բանկալթիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն՝ Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Արքեպիսկ., Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյն՝ Տ. Թորգոմ Վ., Գուզկունճուքի եկեղեցւոյն՝ Տ. Թաթուլ Վ., Գարթալի՝ Տ. Տիմոթէոս եպիսկ. Սափրիչեան, Գնալըի՝ Տ. Դանիէլ Վրդ.։

—Կը լսենք թէ Գրիգոր էֆ. Վանլեան Ազգ. Հիւանդանոցի պատասխանալ ազգկանց գանգատները մասին, Մաչկի միջոցաւ ըրած առաջարկութիւնը դրաւորապէս մատուցած է Ազգ. Հիւանդանոցի նորակազմ վարչական ժողովոյ ի պարտ ուղղագրած կարգադրութիւն։ Կը յուսանք թէ վարչական ժողովը յիշեալ առաջարկութեան օգտակարութիւնը դնահատելով պիտի փութայ համաձայնութեան մը յանգիլ առաջարկու էֆ.ին հետ։

—Տիար Այիքսան Արմիրաբեան (Գասուիական Խորհրդոյ քարտուղարն չհասկցուի սակայն) Ս. Պատրիարք Հօր գրութիւն մը մատուցանելով, խնդրած է արտօնել զինքն երուսաղէմ երթալ և վարդապետական ձեռնադրուիլ։ Նորին Սրբազնութիւնն անյարմար տեսնելով յիշեալն այդ կոչման մերժած է անոր խնդիրը։

—Պանտրմա Պոլքքէսերի առաջնորդ Տեղապահ Տ. Վահան Ծ. Վ. Յակոբեան վիճակային ինչ ինչ գործերու պատճառաւ մայրաքաղաքս եկած ըլլալով, երեկ ներկայացաւ Ս. Պատրիարք Հօր և հոգի եղած հրահանգները ստանալով վաղը կամ միւս օր պիտի մեկնի իր պաշտօնատեղին։

—Դպրեվանքեան Տ. Թաթուլ, Տ. Թորգոմ և Տ. Դանիէլ վարդապետներն, երեկ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացան և վարդապետական գաւազանի իշխանութիւն առնելու առթիւ, իրենց երախտագիտութիւնն յայտնեցին։ Նորին Սրբազնութիւնն հակիրճ այլ ազդու յորդոր մը տուաւ անոնց և օրհնեց, յաջողութիւն և կարողութիւն մաղթելով յիշեալ երեք համակրելի վարդապետաց։

—Օրտու գիւղի եկեղեցւոյն վրայ՝ երկու տարի առաջ Իշխիմի մէջ, ձեռնադրուած Տ. Գրիգորիս քահանան որ հակառակ Իշխիմի Առաջն. Տ. Ստեփան եպիսկ.ի կրկնակի ազդարարութեանց, Վիճակին. թեմերը կը թափառէր, այս անդամ Առաջնորդին մէկ խիստ անօրինութեանը համակերպելով, մայրաքաղաքս եկած է Օրտու երթալու համար։

Առաջնորդ Սրբազանը չվստահելով յիշեալ քահանային առած խոստմանը, լաւ կարգադրութիւն մ'ըրած է չյանձնելով քահանայական վկայագիրն և զրկելով զայն ուղղակի Տրապիզոնի առաջն. Տեղապահին, ուր երթալով միայն պիտի կրնայ ձեռք ձգել իր վկայագիրը։

—Գում-Գարուի չորից թաղից ազքատախնամին կողմէ մեզ կիմացնեն թէ 100 «ղրշ» կերպասի նուէրն որ երեկ ծանուցած էինք, բարեպաշտ անձի մը կողմէ եղած է Յարութիւն էֆ. Սիմոնեանի ձեռքով։

Դպրեվանքեան վարդապետներուն գաւազանի իշխանութիւն տրուելու առթիւ շաբաթ երեկ ան Կէտիկ-Փաշայի եկեղեցւոյն մէջ կատարուած ժամերգութեանց մէկ նկարագրութիւն ըրած է Կէտիկ-Փաշայի Երիտասարդ մը զոր կը հրատարակենք ի տարեւ.

Եկեղեցւոյ առջեւ Ս. Պատրիարքն Հայրն դիմաւորեցին քահանաներն ու դպիրները՝ զգեստաւորուած. հոն շուրջառ առնելով նոյնպէս Սրբազանը և իրեն հետեւորդ երկու վարդապետներն ու երեք աբեղաները՝ «Ուրախ լեր»ով մտան ներս։ Եկեղեցին փոքր էր պարխակելու համար խուռներամ բազմութիւնը, որ մինչեւ պատերազմի դասերուն մէջ զեղուած էր։ Անմիջապէս սկսուեցաւ երեկոյի ժամերգութիւնը. կիրակնամուտքի սովորական երգեցողութիւնները կատարուեցան արտասովոր կանոնաւորութեամբ, ինչ որ կապացուցանէր դպիրներուն և իրենց պետին նախնոյ կարգապահութիւնը։ Այս ժամերգութեան կցորդ եղաւ Հանգստեանը. Սրբազան Պատրիարքը՝ իր դէմ փոխասաց ունենալով Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետը՝ կարդաց նկեսցէի Սաղմոսը, որմէ վերջ Դպրեվանքցիները միաբերան եղանակեցին «Եւ արդոյ» Նարեկեան քերթողին սրտին խորէն այնքան ուժով հառաչուած մաղթողական այս երգը, որ ծանօթ է Արմաշեան ուխտաւորներուն՝ հոգիներուն վրայ թոռած իր հմայիչ ազդեցութեամբը։ Առանցի թաւ ձայներու ոլորած միսպաղաղ ներդաշնակութիւնը վանական նորընծայ դէմքերու պատկառոտ ամօթխածութիւնը և որուն հաւատքի պարզութիւնը ցուցակող ժողովրդային երգիւղած մտամփոփումը՝ տարտամ անուշութեամբ մը կլեցնէին տաճարն ամբողջ։ Խորանին վրայ՝ ադոտ ճարպերու բոցավառ կիգումը. սեղանին առջեւ, բուրվառներու մէջ այրող խունկի գալարները, եւ սիրտերու խորը՝ մեղապարտ գիտակցութիւններու յայտնի ճենճերումը՝ մեղի կը հասկցնէին սուրբ բանաստեղծին խորհրդապաշտ ներշնչումները։ Անհնար էր ներկայ գտնուիլ եւ չզգածուիլ ճշմարտապէս վսեմ ժամերգութենէն, որ մայրաքաղաքիս եկեղեցական գաղջ հանդիսաւորութիւններուն մէջ ամենէն արտագրաւ նորութիւնը եղաւ, Արմաշիներու կողմէն բերուած։

Եկեղեցի աւարտումէն վերջ, Սրբազան Պատրիարքն առաջնորդուեցաւ թաղային Ս. Մեսրոպեան վարժարանի մեծ սրահը, ուր ողջունուեցաւ երգաձայն ցնծութեամբ, սանուհիներէ մին յանուն երկսեռ աշակերտութեան, կարճ բայց սիրուն ուղերձ մը արտասանեց. որուն պատասխանեց Սրբազանը յորդորական խօսքերով և օրհնութեամբ։ Երեկոյին հիւրընկալուեցաւ տեղւոյն թաղականութեան ատենապետ Գէչէճեան Մինաս էֆ ի տունը։ Ընթրիքի պահուն, խորհուրդին Ատենադպիրը Դաւիթ էֆ. Տէր Մովսէսեան բոլոր թաղցիներուն կողմէ շնորհակալութիւն յայտնեց Սրբազան Պատրիարքին՝ իր այս այցելութեամբը տեղացի ժողովրդին տուած հոգեւոր մխիթարութեան համար և բաժակ առաջարկեց իր կեանքին։

Տօքթ. Տ. Ալլահվէրտի
ՌԱԺԻՇ, ԱՆԲԱՐՈՅԱԿ
ՄԱՆԿԱՆՑ ԲԺՇԿ
Ամէն օր մինչեւ կէս օր հիւանդ կընդունի իւր տունը՝ Լանկա, Մուսալա ճատտէսի, թիւ 124.
Վճայեալ ապտաս հիւանդները Դրամ չեն

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնքէն կը հեռագրեն 3 յունուար թուականով թէ գօնթրոլի միջազգային յանձնաժողովին գերմանացի անդամները մինչեւ պատերազմական տուգանքի փոխառութեան կնքուիլը Աթէնք պիտի մնան։

—Թուրքիոյ և Յունաստանի բարեկամական յարաբերութեանց ամրապնդման մասին թ. Հագէնֆել մէկ գրութիւնը համակրական արձագանգ գտած է Աթէնքի մամուլին մէջ։ Նէա Էֆէմերիս ինչ մի ջոյներով պիտի անհետին, կրսէ, այն նախապաշարումները որ գոյութիւն ունին։ կաւելցնէ թէ երկու կողմէ ցոյց տրուած քիչ մը բարի կամք բաւական պիտի ըլլայ. որպէս զի մամուլին յոյսերուն յաջողուին իրողութիւններ։ Մէկ խօսքով Նէա Էֆէմերիս երկու պետութեանց միջեւ իրական հաշտութիւն մը տեսնել կը փափաքի։

—Բարիզէն կը հեռագրուի թէ Կրետէի ծովակալները խաղաղութիւնը պահպանելու մասին հրահանգներ ստացան իրենց կառավարութիւններէն։

Աթէնքէն կը հեռագրուի. Օսմ. հիւպատոսը նախարարապետին հետ տեսակցեցաւ, հիւպատոսը տեղեկութիւններ տուաւ անոր Աթէնքի օսմ. նորընտիր դեսպանին մասին։ Հելլէն հիւպատոսներուն վերադարձին համար ժամանակ չէ որոշուած տակաւին։

Վիէննէն կը հեռագրեն. Աթէնքի մէջ միրնականապէս կը յուսացուի թէ պատերազմական տուգանքի փոխառութիւնը պիտի կրնայ կնքուիլ Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Գերմանիոյ դրամատէրներուն հետ։

—Հիւպատոսներու պայմանագրութեան բանակցութիւնները չաբաթ օր պիտի սկսին, արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ։

—Զօրավար Սմոլէնսքի Լարիսայի առանց ընդդիմութեանօսմանցիներուն ձեռքը թողուելուն առթիւ բուռ է. «Տիէլերիսի պատերազմէն յետոյ Յոյն զօրքերուն, առանց ընդդիմութեան Լարիսան թողուլը անհրաժեշտ էր, ինչպէս կը հաստատեն օտար գիւուրական սպաները։ Վասն զի եթէ Յոյն զօրքերը քաղաքը պաշտպանելու համար հոն մնային, անկասկած, օսմ. բանակէն քանի մը գունդ զինուոր քաղաքը պաշարելով անձնատուր ըլլալ պիտի ստիպէին զայն։»

—Թրիէսթէի Նէա Էֆէմերիս թերթը հետեւեալը կը գրէ.

«Մինչեւ ցարդ Տէլիանի և իր կուսակիցները չեն ուզեր տակաւին հրաժարիլ վարչութեան գլուխը անցնելու երեւակայութենէն։ Տէլիանի իրեն գործիք բրած է շատ մը երեսփոխաններ որ ներկայ դահլիճը տապալելու կաշիատին. անոնցմէ մին Բրօքսսթօքուլոս Խորհրդարանը բացուելուն պէս դահլիճին համար վատահութեան խնդիր պիտի հանէ։ Անոնց կարծիքով Խորհրդարանը անկարող վիճակի մը մատնուած, պիտի ընդունի զօնթռօլի կանոնագիրը. ինչպէս վաւերացուց առանց ընդդիմութեան հաշտութեան դաշնագիրը որ շատ ծանր էր։

Պէտք է խոստովանիլ թէ ներկայ նախարարութիւնը շատ գեղեցիկ ընթացք մը ունեցաւ ընդունելով հաշտութեան վերջնական դաշնագիրը և աւարտելու մօտ եղող զօնթռօլի կանոնագիրը, զոր բոլոր եւրոպական տէրութիւնները գնահատեցին։ Հիմա կառավարութիւնը կաշխատի միայն որ զօնթռօլի կիրարկութեան մէջ մէկ քանի բարեփոխումներ մացուի և պէտք եղած պաշտօնեաները Յունաստանի երեւելիներէն նախարարութեան պաշտօնեաներէն առնուին։

Զօնթռօլի կանոնագիրը մեծ տէրութեանց վաւերացման ենթարկուելէ յետոյ Յունաստանի խորհրդարանին պիտի ներկայացուի յունուարէն յետոյ։ Ուստի կը դարմանանք թէ Տէլիանիի կուսակիցները ինչ կերպով նախարարական ապտնապ մը պիտի յարուցանեն։

Արդ, որպէս զի զօնթռօլի կիրարկութիւնը և փոխառութեան կնքումը կարելի ըլլայ. Տէլեանի պէտք է ետ կենայ այնպիսի ձեռնարկներէ որ երկիրը բոլորովին վտանգիլու կսպառնան։

—Յոյն կառավարութիւնը Վիէննայի մէջ Թպիտարի նոր դրոշմաթուղթեր պատրաստել կուտայ, 1861ի դրոշմաթուղթերուն նման։

—Սպաներէ կազմուած յանձնախումբ մը փորձեր կատարեց Մավզերեան և Մանլիխէր հրացաններով։ Պատերազմական նախարարը Մավզերեան հրացանը աւելի յարմար գտաւ Հելլէն բանակին համար։

ԿԻՐԻՏԼԻ ՍԷԼԻՄ ՊԷՅԻ ԴԱՏԸ
ԵՒ ԱՆՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄ

(Շար. Ե՝ Վերջ)

Նախ. (երկու կողմերուն) Քննութիւնները երկարելու մասին ուրիշ բան մը կը պահանջէ՞ք։

Ընդ. դատ. և փաստաբանները կը պատասխանեն, ո՛չ։

Նախ.— Այն ատեն քննութիւնները ասոնցմէ կը բաղկանան։

Ապա ընդ. դատախազը խօսք առաւ։

— Տեղի ունեցող դատավարութեամբ պարզուած վիճակին, վկաներուն յայտնութեանց և դէպքերու ընթացքին նայելով ամբաստանուած Սէլիմ պէյ 313 ի մայիս 19ի կիրակի գիշերը ժամը 5 ու կէսին ատեանները ընկերոջը Իզզէթ պէյի հետ Իզմիր, Սիլահիանէի հրապարակէն անցած ատեն սպաննուած Բօլի, Լօրանձօի և անանց ընկերներուն Եանչօի, Ֆրանձօի Լիլի և Սարանտի հանդիպեցան, որ գինով ըմպելով փողոցին մէջ աղմուկ կը հանէին ականջ չկախելով գիշերապահին ազդարարութեան և հոնտեղէն անցնող Բէճէպ գինուորը կը ծեծէին։ Սէլիմ պէյ դանոնք հաշտեցնելու և կռիւը վանելու համար միջամտել ուզելով քանի մը խօսք ըսած է, որուն վրայ զայն ալ ծեծած և հրազէն պարպած են։ Սէլիմ պէյն ալ փոխադարձաբար ատրճանակ պարպելով գնդակները Բօլի և Լորանձօիհանդիպած և սպաննած են զանոնք։ Հաստատուած է նաև որ Եանքօ, Ֆրանքօ, Լիլի և Սարանտի ալ ուրիշները ծեծելու յանցանքը գործած են, հետեւաբար կը պահանջեմ որ հինգն ալ պատժուին։

Ապա փաստաբան Հասան և Արիսթիտի էֆ ները կարդացին իրենց պաշտպանողականները։

Պաշտպանողականները աւարտելէ յետոյ երկու կողմերը յայտնելով որ ոչ է գիտողութիւն չունին ընելու, նախագահը ըսաւ թէ դատավարութիւնը վերջացած է։ Ապա դատաստանական մարմինը խորհրդակցութեան սենեակը քաշուեցաւ ուր ժամ մը խորհրդակցելէ յետոյ, վերադարձաւ դատավարութեան սրահը։

Նախ. (ամբաստանեալներուն) դատավարութենէն գոյացած որոշումը պիտի կարդացուի մարկ ըրէք։ (քարտուղարին) կարդացէք։

Քարտուղարը կարդաց։

«Երկու կողմերուն ալ պաշտպանողականները լսելէ և հարցաքննութեանց տեղեկագիրները կարդալէ ու քննելէ յետոյ, Անգլիական կառավարութեան հիւպատոսարանին թարգմաններէն Մ. Սթաֆրիսի ներկայութեան խնդիրը քննուած եւ հաստատուած է թէ 313 տարուան մայիս 20ի գիշերը ժամը 5 ու կէսին ատեանները Սէլիմ պէյ. ինչպէս կերեւի իր իսկ խոստովանութիւններէն և վկաներու յայտնութիւններէն, Իզմիր, Սիլահիանէի մօտ իր և անգլիական հպատակ Բօլի և Լօրանձի միջև ծագած կռուին ատեն, անոնց յարձակումներուն դիմադրելու և անձը պաշտպանելու նպատակաւ սպաննած է զանոնք ատրճանակի հարուածներով և հետեւաբար Սէլիմ պէյ այդ սպաննութեան հեղինակն է. հաստատուած է թէ ֆրանձօ սպաննութենէն առաջ Բէճէպ գինուորը ծեծած է, ինչպէս կը ցուցնեն իր խոստովանութիւնները և Բէճէպի ու Եանքօի յայտնութեանց տեղեկագիրը. գալով Եանքօի Լիլիի և Սարանտիի. ասոնց ծեծին մասնակցած ըլլալը ստուգել կարելի չըլլալով որոշուեցաւ անպարտ արձակել զանոնք։

Ընթերցումէն յետոյ անպարտ արձակուողները ամբաստանուածներու յատուկ տեղերէն հանուեցան։

Ընդ. դատ.— Սէլիմ պէյի ընթացքը պատժական օրէնքի 186.րդ յօդուածին համապատասխան գալով, այդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն անոր անպարտ արձակումը և Ֆրանձօի պատիժին մեղմացումը կը պահանջեմ։

Նախ.ը (թարգմանին).— Ֆրանձօի հայցուր. ըսելիք մը ունի՞։

Թարգմ.—Ոչ, կըսէ։

Նախ.ը —Այս մասին դատավարութիւնն ալ լմնցաւ։

Դատաստանական մարմինը դարձեալ խորհրդակցութեան սենեակը քաշուելով, քիչ յետոյ վերադարձաւ։

Նախ.ը (Սէլիմ պէյի).— Սէլիմ պէյ. քու ընթացքդ պատժական օրէնքին 186.րդ յօդուածին կը համապատասխանէ։ (Օրէնքին այդ յօդուածը կարդացուելէ յետոյ) այս յօդուածին տրամադրութեան համաձայն անպարտ կարձակուիս. (Ֆրանձօնին) քու արարքդ ալ 179.րդ յօդուածին կը համապատասխանէ (այդ յօդուածն ալ կարդացուելէ յետոյ), այդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն մէկ չորրորդ բանտարկութեան կը դատապարտուիս։

Վ Ե Ր Ջ

Վերջին Լուրեր

ՈՅՍՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Զինուորական վարժարանին ռուսերէնի ուսուցիչ Նէրմի էֆ.ի Իլյաի Բ. աստիճան որուեցաւ։

Պրիւքսելի օսմ. պատուակալ ընդհ. հիւպատոս անուանուեցաւ Սկանդիկի ֆուրի և թրամվէյներու ընկերութեան հիմնադիրներէն և Իզմիրի ֆուրի ընկերութեան վարչական խորհուրդին անդամ Մ. Ժիւլ Վէլֆօրանիքէս։

Պերլինի օսմ. պատուակալ փոխ-հիւպատոս անուանուեցաւ Մ. Բանսէթ Ֆրիալէնտէր։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Սամսոնի իշխան Սթեֆանաքի Մելիզիկս պէյի Ա. կարգի Օսմանիյէ տրուեցաւ։

Մանասթիրի կէօրիճէ գաւառին կառավարիչ Ֆէրիտ փաշայի Բ. կարգի Մէճիտիյէ տրուեցաւ։

Սըվազի Տէֆթէրտար Գուտսի էֆ.ի Դ. կարգի Օսմանիյէ տրուեցաւ։

Եանեռի կուսակալ Օսման փաշայի կնոջ Ա. և աղջկանը Բ. կարգի Շէֆգաթ տրուեցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՅՑՈՒՄ

Պուլկարիոյ կառավարութիւնը Ս. Աղեքսանդր պատուանշանին ականակուռ աստիճանները տուած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Պետական Խորհուրդի Նախագահին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ Մ. Զինովիէֆ երէկ առաւ ընկերակցութեամբ Ա. Թարգման Մ. Մաքսիմօֆի Սրտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի գնաց, ցոյց տալու համար անոր իր յանձնարարագիրներուն պատճէնը։

Մ. Զինովիէֆի ընտանիքը յառաջիկայ գարնան Պոլիս պիտի գայ։

ՀԻՒՊԱՏՈՍ.— Իւսքիւպի սերպիական ընդհ. հիւպատոս նշանակուեցաւ Մ. Մինիսլավ Բարթովիչ և Սելանիկի սերպիական ընդհ. հիւպատոս. Մ. Բօլ Տընէչ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ.— Կայսերական մը հրամայեց որ Սոֆիայի օսմ. գաղութերութիւնը տասը ոսկի ամսականով բժիշկ մը պահէ Սոֆիայի խլամները և անկէ անցնող չքաւոր հիւանդները դարմանելու համար։

ԾԽԱԽՈՏԻ ԲԷԺԻՇ.— Իզմիրի Խաչագէր թերթը կը գրէ թէ Բէժիի վարչութիւնը արդէն ձեռքէն եկած ջանքը չի խնայեր Թուրքիոյ մէջ ծխախոտի մշակութիւնը դիմացնելու համար։ Այս անդամ սէլ Թաւաս գաւառակին երկրագործներուն նկատմամբ ձեռք առած խիստ միջոցներով ժողովուրդը յուսահատութեան մատնած ըլլալով, այս վերջինը կառավարութեան դիմած է որ հարկ եղածը պիտի ընէ։

ՊԼԷՍԹ ԿԷՃԷՍԻ.— Պոլսոյ դատաւորին տուած մէկ վճռագրին համաձայն, որ Բ. Դրան կողմէ Վահ. Սուլթանին պիտի մատուցուի, ուրբաթ գիշեր պիտի տօնուի Լէյլէի Պէրաթը (Պէրաթ կէճէսի)։

ՏՈՒՐԳԵՐՈՒՆ ԴԱՆԶՈՒՄ.—Պէրութի մէջ որոշուած է որ կալուածական և թէմէթիւն տուրքերը վճարել չուզողներէն բռնի գանձուի անոնց չարժուն կամ անշարժ ստացուածքները ծախել տալով։

—Միւլ խէի շրջանաւարներէն Լմին Արսլան պէյ և Շեբիֆ էֆ. Պէրութի կուսակալութեան մէջ պաշտօնի կոչուած են։

ՆԱՐՕՏՆԻ ԲՐԱՎԱ.—Գոսօվայի պաշտօնական թերթը կը հերքէ Սոֆիայի Նարոդնի Բրավա թերթին մէկ հրատարակութիւնը որուն մէջ ըսուած էր թէ քանըհինգի չափ Պուլկար գործաւորներ Պուլկարիէն վերադարձած ատեն Իշթիպի Մուրշի կոչուած հովտին մէջ տեղացի բնակիչներուն կողմէ յարձակում կրելով, իրենցմէ մէկ քանին սպաննուեր, մէկ երկու հոգի վիրաւորուեր և 15 հոգի ալ բռնուեր են Սաքուլեձա գիւղին մէջ։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ դեսպան Մ. Վիլլա Ուռութիա վաղը ճեպընթաց կառախումբով պիտի մեկնի մայրաքաղաքէն։

ՏՐԱԳԶՈՆԻ ռուսական հիւպատոսարանին քարտուղար-թարգման Մ. Լիկինի նոյն պաշտօնով Սպահան փոխադրուած է. Պոլսոյ ռուս դեսպանատան պաշտօնեաներէն Մ. Օլոֆ Պոլսոյ ռուսական ընդհանուր հիւպատոսարանին Ա. թարգման կարգուած է։

ՄԱՐՍԱՏՈՒՐԲ.—Յունական չոգենաւներով Պոլիս բերուած ապրանքներէն մաքսատուններուն մէջ 100ին 16 մաքսատուրք առնել որոշուեցաւ։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ԲՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Լուսնի գրիգորեան վրայ յուլիս, հինգ Զատիկեանց դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն մէկ ակռան կը լեցնեն. ցաւով պիտի և բոլորած վերջանայ պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դիմէն յեռորդիին ըստ պարէտի, ծամողութեան, և ապրելու արդարութեան երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թրմբերցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

8. Գ. Ըստ Ամերիկեան ձեւերուն կիրակի օրերն ալ, (գիշեր-դէս էր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (գիշեր-դէս էր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գատրդիւղցիք կրնան գիմել իւրեանց բնակարանն, ամ- 1 Թրէուվիլի ֆողոց։

ԴՕՍՕՎԱՅԻ և Մանաստիրի քաղաքային քննիչ Արիֆ պէյ անցած օր Իւսկիւպ հասած է։

Նոյն կուսակալութեանց դատական քննիչ Ֆէհմի և Վիչէն էֆ.ները Ֆլորիա գացին տեղին նախնական դատարանին գործառնութիւնները քննելու համար։

Բ. ԴՈՒՌԸ.— Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մահմուտ փաշա երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր-Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՁԻՆՈՒՈՐԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ.—Սորվիչ քրիստոնեայ բնակիչները իրենց մէջ հանգանակութիւն մը կատարելով երկաթուղիի կայանին մօտ խրճիթներ շինած են օսմ. զօրքերուն համար որ Թուրքեւհելէն պատերազմին ծագումէն ի վեր հոն կը գտնուին և ձմեռը հոն պիտի անցընեն։

ՊԱՀԱԿԱՆԱՒ.—Ֆրանս. էլիոռալ պահականաւին յաջորդ Պօմ պահականաւը երէկ Պոլիս հասաւ և խարսինց Թօփհանէի առջեւ։

ԱՐԿՈՇ.—Երէկ ժամը 4½ին ատեանները Պլ յլերպէյիի նաւամատոյցին մօտեցող 39 թիւ շոգենաւէն, բեռնակիր մը կռնակը բեռով դուրս հլած ատեն հաւասարակշռութիւնը կորսնցուց և ծովը ինկաւ. բայց ամէն կողմէ օգնութեան փութալով ազատեցին զայն։

ՀԱՍԱՆԱԲԻՄ ԲԱՌՈՍԵԱՆ ՄԸ.— Ռոտոսթոյի մէջ Հասան օղլը անուն թուրք երիտասարդ մը ժամանակէ մը ի վեր արբեցութեան տուած էր ինքզինքը ու երբ կը խմէր ինքզինքը կորսնցնելով այնպիսի գայթակղական ընթացքներու մէջ կը գտնուէր որ խեղճ ծնողքը յուսահատած ինչ ընելին չէին գիտեր։ Ամէն դարման ու միջոց խորհած ու գործադրած էին եւ կեցնելու համար իրենց զաւակը այդ սարսափելի մոլութենէն, բայց ամենքն ալ ապարդիւն եղած էին։ Մտածեցին վերջապէս թէ երբ ամուսնացնէին զայն աղջկան մը հետ, որուն սիրահարուած էր իրենց տղան, թերեւս վար դնէր ինքզինքը։ Եւ անմիջապէս բանակցութիւնները և նշանուքը կատարուեցաւ պայմանով որ Հասան օղլը երդում պիտի ընէր այլ ևս չարբունալու համար։ Հասան օղլը հաւանեցաւ բայց ինքն ալ պայման մը դրաւ. այն է թէ իր ամուսնութեան օրը ազատ պիտի ըլլար ուզածին չափ օղի խմելու, և այդ վերջինը պիտի ըլլար։

Հարսնիքին օրը եկաւ և հրաւիրեալները ճոխ սեղանի մը շուրջը հաւաքուած ուրախ զուարթ կը կոնծէին։ Ցանկարծ Հասան օղլի ընկերներէն մէկը ոտքի ելլալով ըսաւ թէ անհնարելի վիճակ կրդայ այդ օրէն բաժնուած տեսնելով Հասան օղուն իրենց բաքոսական եղբայրակցութենէն։ Հասան օղուն աշխարհի ուրախութիւններէն մին ձգելով, աւելցուց, մէկ հարուածով իր բոլոր բարեկամներն ալ կորսնցուցած եղաւ։

Այս խօսքերը ցուրտ ապաւորութիւն մը յառաջ բերին հանդիսականներուն վրայ. որ քիչ մը ատեն խոր լռութիւն պատճառեցին։

Ցանկարծ Հասան օղլը վեր ելաւ նստած տեղէն դանակ մը ձեռքը և արիւնոտ աչքերով ու գոչեց. «Իրաւունք ունի բարեկամս, ես չեմ կրնար ապրիլ այս անպատուութեան վրայ։» Եւ դանակը սրտին դարնելով մեռած գետին փռուեցաւ դիապատ։

Խեղճ հարսը ոտի ելաւ սարսափահար և ինքն ալ գետին ինկաւ դիակի մը պէս։ Կեանքը վտանգի մէջ է։ կը վախցուի որ յիմարութիւն եկած ըլլայ վրան։

ՄԵՌԻՒ ՄՕՌԻՒ ԶԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Երզրում, 4. Գիւս, 13 դեկտ. 1388

Պարոնայք Սգող եւ Գոյն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր դիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ծիկն իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուել, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զոր ախտաբուժական գիտութիւնն ի փաղուց անտի ուշակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատասխանութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ե. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓՈՇԵ

Բժիշկ Վահ. Սուլթանի

Վերջին Հեռագրեր

ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԳ, 4 Յունվ.— Նովոսթի, Ֆրանսական բաղաքականութեան 1897ի ընթացքը քննելով, կը գովէ Մէլինի գահիճը և կաւելցնէ թէ Ռուսիա և Ֆրանսա իրենց պարտականութեան և իրաւունքներուն գիտակցութեանը մէջ, իրարու պիտի կրնան ապագային առջեւ ելլել։

ԲԼԻԹ.—Հակառակ ընդդիմադիր կուսակցութեան, աւստրիական Խորհրդարանը այսօր քուէարկեց Աւստրօ-Հունգարիոյ իրաւարարութեան պատկանող օրէնքի ծրագիրը։

ԱԹԻՆԷ.—Նախարարական տագնապ մը մոտալուտ կերեւայ. հաւանական չէ որ Մ. Տէլիանի նախարարապետ ըլլայ։

ՀՌՈՄ.—Մինչեւ հիմա չէ հաստատուած ան լուրը՝ որուն համաձայն Մենելիք կայսրը Ռաս Մանկաշայի դէմ պիտի քալէր Թիկրէն նուաճելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ճաքոնի կայսրը Իթօ կոմսին յանձնած է նոր դահլիճի մը կազմութիւնը

—Դեղին ջերմը անհետացած է Լուսիանի պետութեան մէջ։

Վակտրան

ՉԱՎԱԹԻԱ, 24 Դեկտ. 97

Օսմ. Թանսիլիա	դրչ.	24—08
Բէժիի պարտաթուղթ	լիրա	12—15
Բուսէլիի երկաթուղի	ֆրգ.	113—25
Օսմանիէ	»	390—
Բանքերիթէ	»	459—
Բարատիներու պարտաթղթ.	»	460—
Պանգ Օթթոման		567—
Թրամուէյի բաժնեթուղթ	լիրա	7—12
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4—25

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Գր.	Բ.
Մէճիտիէ	108—	07
Մէճիտիէ	94—	20
Մանր արծաթ	103—	
Անգլիական ոսկի	109—	36
Գաղդիական »	87—	14
Գրիվիզ	51—	06
Բուսպ թղթադրամ	8—	56

Վաղը Յունաց Ծնունդ ըլլալուն Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի մնայ։

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ—ՍԷՅԼԱՆ—Կ. ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Կ. Պոլիս ձէլալ պէյ խանի դրան կից, թիւ 10,

Ամէնէն ընդարձակ թէյի վաճառատունն է Կ. Պոլիս, որ ճիւղերը ունի Օսմ. Տէրութեան ամէն կողմերը։ Գաւառաց ապպարանքները փութով և խնամով կ՚գործադրուին։ Զինական Հնդիկ, ճապոնի և Սէյլանի ընտրելագոյն թէյը, ուղղակի բերուած, կը գտնուին հոն։ Թէյի նոր հուձքն սկսած է դալ։

Զգուշացէք ասոնց վաճառանշանէն խնդիրն

Փնտռել Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ սառարգրութիւնը։ 25. 60

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԻՐ

Տ. ՀՄԱՅԵԱԿ ՔԱՀԱՆԱՅ ԷՖԷՆԴԻԱՆԻ

Կէնատրո-Ռիւ-Պետրոս Դուրեանի 5։

Տպէ Ե՝ Թաւրէրդո-Ռիւ-նէ 15։

Լո-սանկար Պետրոս Դուրեանի 3։

Տարբերտ աշխարհիկ լեզուի Ա. հատոր 3, Բ. 5, Գ. 5։

Կեդրոնատեղին՝ ի Պոլիս, Պալենց գրատունը, յիւսկիւտար, Պիշթաշեանի խանութը։ 7—10

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան միջդար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի դիւաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ դումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկեալներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կոյսական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգալ էրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ

ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՈՒՕԼԳԷՐ ՁԻՆՁԷԼ

Հելալի Խան, Թիւ 2—3, Վայվոտ Խան, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

ՔՆՆԻ, ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՓԱՆՈՒ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	14,500,000
Պահեստի գրամ	»	21,173,000
Ցարդեկան հասոյթ	»	44,820,000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և տեղեր, ապրանքներ և առօրեայ մէջ գտնուած վճռաւորներ և իրարանցներ խիստ չափաւոր սակարկով

572 Լիազօր Նեղ. ատարութիւն Գ. Գրիգ

ԳԱՌԵՒԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պերա, Պահչէ—Գարու, Ընանիատիս խան 13, 14

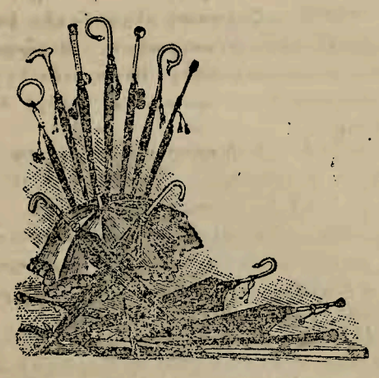

ԱՆՍՏԳԻՒՏ ԱՌԻԹ

10,000 ՀՈՎԱՆՈՑՔ

ԱՐԱՆՑ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

30 0/0 աւելի աժան գներով։

Ուրիշ վաճառատանց մէջ ծախուածներէն։

Աւելի տոկուն եւ աւելի ճաշակաւոր։

Վաճառ հանուած են

ՄԱՍՆՍ. ՈՈՐ

ՀՈՎԱՆՈՑԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

Ղ ԷՖԹԻՄԻԱՏՈՒ

ի Կ.ՊՈԼԻՍ

Պահչէ Գարու Թիւ 1, Եորկիատի խանի տակ։

Ցիշեալ պատուաւոր վաճառատունը յանձնարարելի է իւր ապրանաց տոկունութեան, աժանութեան եւ ճաշակի կողմանէ։

ՎԱՃԱՌՈՒՈ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Գիները վերջին ըլալով նշանակուած են ապրանաց վրայ։

Կը Եորգուին Ամանապէս պատուած հսկայ Ճոցներ ճաշակաւոր եւ տոկուն կտաւներով։

18—30

COMP. RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գ. 23 4 Միտիլլի, Իզմիր, Պիրէոն, Ոդեսսանդրիա [illegible] 3 յետ միջօրէի։

[illegible] 21 5 [illegible] 6 օրէն

ե 25 6 Տարսոն, Այնտրոզ, Մէրսին, Իսկանդրոն [illegible] 4 [illegible]

Շ. 7,3 Իզմիրլու. Սամսուն, Տրապիզոն [illegible] Ժամը 11ին։ 562

ՇՈՓԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍԱՆ ԵՒ ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ

Ն. ՌԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիոյ և Պաղեստինի ուղիներ

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղիներ ուղեւորութիւնն ի մեծին առնելով.

Ա. կարգ 245 ֆրանկ

Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագնացքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒՎ

575 Մամճանի փողոց թ. 10

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն զեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իրօֆոսֆիթ տը չօ է տը սուա» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԹԱԼՏԸ, ԽՈՑԸ (սրրաճ),

ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,

ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,

ԹՈՒԲԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,

ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,

և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԵԼ

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ԻՍՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տոլլար-Ամերիկեան չափով

Փարիզ, 16, Պուլվար տէ կ'Իթալիէն, 1,3, իր Լը Բէլֆրէյ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուելէն ի վեր

Ապահովագրութիւններու վճարուած Մէկ միլիոն 123,000000

1895ի դեկտեմբեր

Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000

Հասոյթ 198,000000

Նոր ապահովագրութիւնք 661,000000

1896 յունուար 1

Ուանդր եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա 20,000000

Ցաւելնալ դրամագլուխ 124,00000

Գրքի ապահովագրութիւնք 1 Մէկ միլիոն 141,00000

Տէնդրոյն ապահովագիր

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալու պէս

ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով բնակութենէն փոխառութիւններու որոյ գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տոլլար-Ամերիկեան Թուրէպ

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ.

Վայվոտա փ. 69, Վ. խան, Ղալաթիա

Արտօնատէր Կ. Ա. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՄԻՍԻ» (90)

ԹԱՔՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԸ

ՊԷՌՆԱՌ ՏԸՌՕՆ

Ի

ՎԵՐՋԱՊԷՍ ՄԻՍՑԱԾ

Քանի մը վարկեան լռութիւնը տիրեց սենեակին մէջ։ Կոմսը նստաւ առանց բան մը ըսելու, աչքերը յածելով մէյ մը պառաւ կնոջ և մէյ մը Քէդի վրայ, անհամբերութեամբ գաղտնիքին լուծման սպասելով։

—Ի՞նչ կը նշանակեն այս բաները, հարցուց ան վերջապէս, Քէդի դառնալով։ Ի՞նչ պիտի ըսէ ինձի այս պառաւ կինը. ի՞նչ ըսել կուզէր Միլտրատ։

—Պառաւ կի՞ն, կրկնեց Մայր Ուայլ դառնութեամբ, աւելի լաւ կը նէր Միլորտ, երբ քիչ մը աւելի յարգանքով խօսիք Լէտի Տանբմօռի մեծ մօր նկատմամբ։

—Ի՞նչ, գոչեց կոմսը զայրացած, ի՞նչ կը նշանակէ այդ լրութիւնը, ծեր մեգերայ։ Դո՞ւք անոր մեծ մայրը։ Լաւ կընէք որ բերանիդ ձեղի ժողվէք, ապա թէ ոչ հիմա դուրս կը վռնտեմ ձեզ։

—Միլորտ, հանդարտեցէք, ըսաւ Քէդ չտապաւ, տեսնելով պառաւ կնկան աչքերուն բարկացած նայուածքը, ես պատճառներ ունիմ հաւատալու թէ անոր ըսածները իրաւ են։

—Անկարելի է, գոռաց զարմացած կոմսը։ Լէտի Տանբմօռը, Ցախոստանի վհուկին թոռը ըլլայ։ Անկարելի բան։

—Եւ սակայն այնպէս է, սիրեցեալ մօրեղբայրս, ըսաւ Քէդ։ Ցիշեցէք թէ մօրաքոյրս ըսաւ որ հաւատաք այս պառաւին բոլոր ըսածներուն։ Կապահովցնեմ թէ իրաւ է ան։

—Շարունակեցէ՛ք, շարունակեցէք, ըսաւ կոմսը, աչքերը ձեռքերուն մէջ ծածկելով։ Ի՞նչ տարօրինակ դէպքեր տեղի կունենան այս իրիկուն... մրմնջեց ան։

—Եթէ հիմա չեմ կրնար համոզել ձեզ թէ անոր մեծ մայրն եմ ես, ըսաւ պառաւը, թերեւս պիտի հաւատաք տակաւին պատմութիւնս չաւարտած։ Անունս է Ուայլ Տէպռօ։ Ծնունդով Ֆրանսայի եմ. հարաւային Ֆրանսայի գիւղերէն մէկուն մէջ ծնած, մեծցած և ամուսնացած։ Պատմութեանս այս մասը սակայն չի շահագրգռեր ձեզ, հետեւաբար հարեւանցի կերպով կանցնիմ անոր վրայէն։ Զաւակ մը ունէի ես... այրիկ մը, անմեղ պարզ մը։ Տանբմօռի տաբեկանին, ամուսնացաւ իրմէ աստիճանով և կեանքի պայմաններով շատ բարձր մարդու մը հետ, զոր իր արտակարգ գեղեցկութիւնը իր ոտքը բերած էր։ Զաւակ մը միայն ունեցան, աղջիկ մը Մատօլին անուն, և հիմա Տանբմօռի կոմսուհին։

Նէ կանգ առաւ և յաղթական ակնարկ մը նետեց կոմսին վրայ և որ միշտ ծածկած էր դէմքը ձեռքերուն մէջ։

Անհամբերութեան շարժում մը ըրաւ կոմսը, ստիպելու համար պառաւը որ շարունակէ, և քիչ մը կենալէ յետոյ կախարդը շարունակեց.

—Ինչպէս ըսի, հայրը շատ հարուստ էր, և Մատօլին տիկնոջ մը պէս մեծցաւ ու դաստիարակուեցաւ։ Բայց դեռ տասնչորս տարեկան չեղած, իր հայրը յանկարծ սպաննուեցաւ և մայրն ալ երկար ատեն չապրեցաւ անոր վրայ։

Մատօլին որբ մնաց ուստի. առանց ինձմէ դատ խնամող մը ունենալու։

Իրաւ թէ իր հօրը ընտանիքը կար. բայց ան չէր ուզեր լսել անոր անունը, Հետեւաբար Մատօլինը իմ պզտիկ տունս առի և ժամանակ անցնելով չափազանց սէր տուի անոր։ Բայց սէրը և ատել ըմբիւնը մէկ քայլ միայն հեռու են իրարմէ. ինչպէս գիտցայ զայն յետոյ։ Մատօլին հազիւ տասնըվեց տարուան կար երբ զուարթ ու երիտասարդ անգլիացի մը եկաւ որ Սըր Արթիւր Բէրսի կոչել կուտար ինքզինքը. իրաւ է թէ իր խօսքերը և ձեւերը իշխանի մը երեւոյթը կուտային անոր, բայց սկզբէն իսկ խել մը մանր մունր բաներ, որ ինքնին անոյշ կը թուէին, կասկած արթնցուցին օրիորդ մէջ, թէ ան. երեւցածէն տարբեր մէկն էր։ Այն ատենէն իսկ, Մատօլին և ան իրարու յարեցան։ Ամէն օր մեր տունն էր ան, և ընթերցումներ, պատմութիւններ կընէր անոր հեռաւոր երկիրներու վրայ, և նէ տարիկ կընէր զայն ուշադիր, որպէս թէ անկէ զատ ուրիշ մէկը չունենար աշխարհի վրայ։ Ո՜հ, երկինք, ինչպէս կը սիրէր զայն այդ աղջիկը։ Կը պաշտէր զայն, մինչդեռ ինքը, պաղարիւն ցեղի մը զաւակ, անոր քով կը մնար զոյն զի հաճելի կերեւար իրեն նէ, վասն զի չփաստած տղու մը պէս, նոր խաղալիկ մը ուսեալ կուզէր։ Գաղտի ղդացում մը սկիզբէն ըսած էր ինծի թէ ինչ կերպով պիտի վերչանար այս բանը։ Կը յանդիմանէի, կը սպառնայի, կը թախանձէի, կը քծնէի, բայց ի զուր. սէրը խելքը տարած էր անոր։ Վրաս խնդալէն զատ ուրիշ բան չէր բներ, ու ցընդած պառաւ կը կոչէր զիս. սակայն համբերութեամբ կը տանէի այս ամէնը, այնչա՛փ կը սիրէի զայն։ Օրերը կանցնէին և նէ հետզհետէ կը բորբոքէր իր սիրով։

Քանի քանի անդամներ, այն երկար և հաճոյալից գիշերներուն, դիտած եմ երկուքը, երբ անոր ոտքերուն առջեւ պառկած, կիթառ կը զարներ ան սիրային հատուածներ երգելով և նէ անփութօրէն իր երկար խարտեաշ մազերուն հետ կը խաղար։ Ես կը կարծեմ թէ անոր համար կը մեռնէր նէ, երբ ան պահանջէր իրմէն։ Է՛ուրեմն այս ամէնը վերջացաւ, այնպէս, ինչպէս դուշակած էի. խեղճ, պարզամիտ աղջիկ, կը հաւատար թէ նէ իրապէս կը սիրէր զինքը, մինչդեռ ան, առանց իսկ մեռաս բարով մը ըսելու իր զոհին, գաղտնաբար մեկնեցաւ գիւղէն, ինչպէս որ եկած էր։ Անկէ յետոյ, ես մոռցայ թէ իմ լմոռս էր։ Կը յիշեմ միայն որ նախատինք բերած էր իմ գորշ մազերուս։ Տղայ մը ծնած էր...

(Շարունակելի)